

Изази суботом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ на годину 4 ф.,
на по године 2 ф., на четврт
године 1 ф.

За АУСТРО-УГАРСКУ, БОСНУ
и ХЕРЦЕГОВИНУ на годину 6
ф., на по године 3 ф., на четврт
године 1 ф. 60 новч.

За све остале земље годишње
20 фран. у злату, на по године
10 фран., на четврт год. 5 фран.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

Л И С Т ЗА ПО Л И Т И К У И К Њ И Ж Е В Н О С Т.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

ЦЕТИЊЕ, 19 јануара.

Италијанска експедиција против Абисиније не успијева. Послије пораза код Амба-Аладе, Италија је послала у Еритреју 15.000 људи са великим ратним прибором у помоћ генералу Баратијеру, на коју сврху парламент италијански одредио је двадесет милиона лира. Па што се постигло? Абисинци су објели Макале, гдје се био утврдио потпуковник Галијано, између Амба-Аладе и Адиграта, гдје је стан генерала Баратијера. Растојање од Адиграта до Макале рачуна се на сто километара, и генерал Баратијер није се усудио, да притече у помоћ Галијану, него га је овластио да се преда Абисинцима. И телеграф нам јавља, да се посада Макале предала, и да ју је Цар Менелик пустио са свијем почастима! Сва Јевропа је изгледала, што ће бити са храбром посадом Макале, и сада види да ју милост Цара Менелика спасава, што најрјечитије свједочи, да Италија није предузела ратовање као, што остале јевропске државе није експедиције противу африканских дивљака, него противу једине хришћанске и колико толико уређене државе у Африци. Колико је пораз код Амба-Аладе нашао штете италијанској експедицији у Еритреји, толико је великодушност Цара Менелика код Макале корисна Абисинцима пред изобрабањем свијетом и без сумње у самој Италији. И могуће је да ће овај догађај имати одлучујући утицај на италијанско-абисинско садашње ратовање и будуће односе.

Међу тим у лондонском „Тајмсу“ појавио се римски дописник, који се сматра да стоји у блиским односима са г. Криспијем, који ставља у изглед могућност промјене у спољашњој италијанској политици. Овај дописник итете, како је Италија навукла на себе озбиљно негодовање Француске и Русије, испуњавајући савјесно обавезе према Њемачкој и Аустро-Угарској, и показујући готовост помагати Инглеској на Средоземном мору. А Њемачка, која је на челу тројног савеза, тражи да се приближи Русији и Француској, против којих је био склопљен тројни савез, не обзирајући се на Италију. Инглеска опет отворено каже, да се неће ни тичу потенцијалне италијанске у Африци, и ако је Италија створила себи знатан дио ових потешкоћа својом англофилском политиком. Остављена од својих савезника и пријатеља, Италија нема другог пута да изађе из свога тешкога положаја, него да се лати своје националне политике, махнувши руком на тројни савез и на споразуме, који су обавезни само за једну од договарајућих се страна.

Овим римски дописник гласно признаје, да је Италија дошла у овај тешки положај својом досадном спољном политиком, те осуђује и улазак Италије у тројни савез, и њено пријатељство са Инглеском. „Ако се италијански премијер зближи са Русијом на политичку еволуцију — вели на то „Н. Време“ — он ће добро учинити, али је питање, може ли се Италија приближити Француској и Русији иначе него условом, да се г. Криспи одрекне од своје маште о освајењу Абисиније, и да се ограничи на садаш-

ње предјеле еритрајске колоније. Италија, очевидно, није у стању да продужи ратовање с Абисинијом, без помоћи тројног савеза и Инглеске. Не могући удаљити Абисинце ни од Макале, италијанска влада је потрошила већ огромне своте. Унапријед јој предстоје још виши расходи, а кад би генералу Баратијеру пошло за руком да сузбије Абисинце. Мир с царем Менеликом једини је исход, који остаје г. Криспију, и тек послје тога мира Италија ће се моћи латити политике коју наговјешћује римски дописник у лондонском листу.“

Њемачка је прославила прву четврт вијека од свога уједињења у моћну царевину. Врло је значајан чланак петроградског „Новог Времена“ поводом ове њемачке прославе. „Оружјем створена хохенцоларска империја — вели „Н. Време“ — отворено и безобзирно је проглашавала своју војену моћ, и свакоме су у памети још живи и свјежи догађаји последњих двадесет година, који су довели до појаве у средишту Јевропе тројног савеза, на који уочи данашње светковине бечки „Абенд пост“ нашао је за пуки да подејети, и који је течајем неколико година постојано пријетно јевропскоме миру. Ми сматрамо измишљеници и неумјесници, да се враћамо на уроке, за што данашњу народну њемачку светковину Јевропа предусријета у јако измишљеном према недалекој прошлости расположењу. Доста је истакнути факт извршене промјене и поменути лично непосредно учешће у тој младога њемачког Цара. Тројни савез негину још постоји, али сила историјских догађаја радикално је промијенила његов пријетни карактер. Међународна политика првенствује државе у њему од прошле јесени осјетљиво је измијенила свој течај... На политичком хоризонту већ се појављују знаци могућности образовања нове међународне комбинације, изодом које може бити, да Инглеска неће моћи остати у положају, који је заузимала у Јевропи у почетку ове године. Њемачкој, која престаје пријетити миру Јевропе, која пружа своју ратну моћ на службу обране свијех континенталних народа против последња лукавијих интрига Инглеске, која за мало није ражегла онли пожар, ми држимо да можемо искрено честитати данашњи дан двадесетогодишњице њезиног националног уједињења, које је тако дуго изгледало онаснојем за мир Јевропе.“

Париски „Норд“ доноси ово саопштење: „Поводом промјене, што се појавила у јавном мишњу Инглеске, послје познате дешет Цара Вилхелма председнику Кригеру, неки органи пресе у Паризу и Лондону почели су по ново говорити о зближењу, које би сада имало слиједити између руске и инглеске владе. Све те претпоставке, изазване чланцима неких лондонских листова, изгледају нам без логичног основа. Политика руске царске владе добро је позната свему свијету. Ова политика је остала иста, каква је била у славном царвању Императора Александра III, т. ј. мирна и лојална према међународним обвезама и трактатима. Све дјеловање француско-руског савеза потврђује тај мирни карактер политике, расположење у

основ новог међународног права. Находећи се у савезу са Француском, Русија није завиди, није има задњих мисли према другим државама; њој је врло угодно, ако која од јевропских држава, признавши основно начело француско-руског савеза, подржава француску руску политику, која тежи искључиво на корист уздржања мира. Тако на пр. Њемачка се придружила Русији и Француској на крајњем истоку и у Турекој, и помогла је неутрализовати дјеловање других држава које су жељеле нарушити политику мира двају великих савезника. Ако Инглеска, признавши погрешке своје пређашње политике, зажели такође, да се придружи Русији и Француској, и стане подржавати њихову несебичну и мирну политику, без сумње, њезино учешће неће одбити савезнице. Но отада до закључења савеза или и самог правилног зближења Инглеске и Русије још је тако далеко, да никакве благе жеље инглеске пресе не могу смањити то растојање.“

БЛАГОВИЈЕСТ.

Под овим насловом „Цариградски Гласник“ пише:

У уторник 9 јануара држата је у Васељенској Патријаршији у Фењеру прва редовна сједница Светога Синода за ову годину. Пошто је Цегова Светост Господин Антим VII., Васељенски Патријарх, јоште слаб, он је опуномоћио члана Св. Синода, никомидијског митрополита гоен. Филотија, да у његово име пресједава тој сједници. Пошто су емирски и елестерополски митрополити поводом празника отишли на јепархије, заједавали су девет чланова Св. Синода и по свршетку најчешћих послова, приступили су избору митрополита за одавна обавезу ранко-призренску јепархију. Била су истакнута три кандидата: њихова високопреподобна архимандрити: г. Дионисије, јепархијски протојерофил у Скопљу; г. Апостола, проф. патрологије и духовној академији на острву Халки; и г. Иларнио ректор богословско-учитељске школе у Призрену.

При гласању г. Дионисије добио је седам гласова, а г. Апостола два гласа. Према томе избор је испад у корист гоен. Дионисија.

После гласања било је у патријаршијској цркви призивање светог Духа.

Изабрани гоен. Дионисије извјештен је одмах телеграфским путем, да је изабран и позван овамо на посвећење.

Топла и искрена жеља наших сународника у ранко-призренској јепархији изишла је одавна у христељубивим и очинским срцима светих отаца помоћника по главару свете Саборе и Апостоле Васељенске Цркве. Молбе њихове уважене су потпуно по жељама њиховим — жеље, које су се строго вретале у границама земаљских законских прописа, а нарочито вољи нашег премилостивог Господара високопросвешћеног Цеговог Царског Величанства Султана Абдул Хамида Хана II.

Овим чином доказано је и утврђено оно начело, да је Света Васељенска Црква бодри чувар и хранитељ светог правослања.

Нас овај чин радује и с тога, што је избор пао на човјека, кога познајемо као врло вјерног и дубоко оданог поданика Њ. Ц. В. Султана; кога такође познајемо и као свештеника, који је спосебан допријети да свето православље цвјета и напредује. Г. Дионисије имао је много пута прилике да ствара доказе, колико је вјеран поданик Престола нашег узвишеног Господара и искрени служитељ светог олтара. Радујемо се, дакле, што је избор пао на таквог човјека и радуваћемо се свагда, кад му се буде указивала прилика, да ове своје дужности и особине обилато истиче и ствара доказе даје. То ће бити, у то смо ми тврдо увјерени.

Не можемо ову прилику да пропуштамо, а да не изјавимо нашу топлу бла-

гослављајући непосредно администрацији „Н. Црног.“ на Цетиње, или отираним новина на коју драго пошту; а коме је паричије може се претплатити код г. Петра Рамадановића, књаж. црн. агента у Котору. Дописи сишљу уредништу Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се, по простору који заузму на петита 7, новчића од реда за пријут, а на сваки даљи пут по 5 новчића. За огласе веће и на дуже вријеме попушта се.

годарност Светом Синоду, који се тако пажљиво и очински одазвао жељи наших сународника, на чему ће они бити веома благодарни. Нашим пак сународницима честитамо новог архипастира. Дај Боже, да им дуго поживи на служби воље високопросвешћеног нашег Господара премилостивог Султана, а на славу светог православља!

Изабраници ранко-призренске јепархије били су пренјуче у Васељенској Патријаршији код Њег. Светости Господина Антима VII. да му благодаре на одзиву, који је указао Свети синод тиме, што је изабрао по могаб становништву ранко-призренске јепархије Господина Дионисија Петровића за митрополита. Пошто је Њ. С. Васељенски Патријарх болестан, изабранике је примио патријаршијски протојерофил, који их је врло љубавно предурерно и замолио их у име Њег. Светости Васељенског Патријарха да дођу у педаљу на службу у патријаршијску цркву; посље службе да ће бити примљени у аудијенцу код Његове Светости.

ИЗ БУГАРСКЕ.

У последње доба много се говорило у журналистички о преласку Принци Бориса, прворођеног сина Књаза Фердинанда, у православну вјеру. О томе наодимо у петроградском „Н. Времену“ следеће извјешће из Софије:

Питање о преласку принци Бориса у православље данас је на дневном реду у свој Бугарској. Тиме поводом разговарао сам се с неким министрима и с председником народног сабора, и тако сам добио извјешће са званичног извора.

Још прије него се отворило заједначко народно сабрање, у октобру, гоен. Стојанов поставио је Књазу Фердинанду услов sine qua non свога даљег остања на челу владе, да се испуни захтјев народног представништва о неодложном преласку принци Бориса у православље. Књаз Фердинанд на то се склонио, условом, да му се даде тромјесечни рок, у течају којег ће он поћи у западну Јевропу, да уклони потенцијалне, које томо стоје на путу међу његовим еродичима.

Ни влада ни Књаз Фердинанд нијесу се обраћали Пани за допуст, да Принцип Борис пређе у православље, јер се не може очекивати, да ће Пана то званично допустити. Влада мисли, да ће се Пана држати пасивно према свршеноме факту. Аналогични примјер већ се има: румунски наследни принцип кристен је у православној цркви — и Пани није протестовао. Ипак у владиним круговима признају, да су еродичи Књаза Фердинанда а особито Књазиња Климентина приватно сандирали мишље Панино.

Рок поменути истиче 18 јануара; по томе се држи да ће у овај дан бити извршено на сваки начин миропомазање принци Бориса. У ствари пак да није одређен.

Али факт, да ће принцип Борис бити миропомазан, влади не подлежи никаквој сумњи.

Ако се прилике тако сложе, да Књаз Фердинанд не испуни своју ријеч, данашња влада мораће дати оставку, јер је свештено народном представништву обећала, да ће се та његова жеља испуњити.

ПРЕГЛЕД ЛИСТОВА.

Крагујевачка Потпора доноси један чланак, у ком се између осталог вели:

Да смо се угадали на Русију, истина не бисмо у ње нашли парламентаризма, тог цијела конституционих држава, већ јасно истаснуто монархијско начело с националном основом: за цара и за свету вјеру православну, ту девизу руског народа. Али су то врло широки појмови, који се никако не поклапају с оним, што ми мислимо, читајући те неколике ријечи. Живот и рад Александра II, Александра III и овај почетак рада Никола II са свим другачије тумаче истакнуту девизу; напредак и благодатање свих друштвених редова ширење просвјете и у сељачким масама.

извршење народних и моралних идеala, а не авантуристичка политика и ташта тежња за величином и славом — то су оне водиле — идеје, којима су се ти апсолутни монарси руководили при владању циновском монархијом руском, у којој скоро никад сунце не залази! За то и јесте данас Русија прва држава у свијету, а руски владар онај, чиј се глас највише слуша. Али то њих неће скренути с пута, опити славом и унутити на какве опасне покушаје, јер тек чекају многи задаци свога ријешења, па да Русија постане свјетска монархија у правом смислу — будући господар азијског копита и срећан такмац царике мора. — Кад би се на Русију само угледали, могла би наша просвјешћена класа људи сазнати, како је велики задатак, велика дужност и велика одговорност њена према свом народу — сазнати, како приватна иницијатива у буђењу и одржању народне свијести може много учинити; како држави и није задатак — све пружити, но помагати да се добро одржи. Кад би се нешто „наши“ просвешћени људи на Русе угледали, не бисмо заиста доживили оне жадосне посљедице од улоге што су је многи „просвешћени“ синови нашег народа одиграли, не би се дошло до овог ступња: кад су егизам и своје ја овладали читавим масама, кад су сви идеали мале изгинули, а борба за живот и опстанак узела маха у најпростијем облику својем, кад се иза личности ништа свето и велико не може сагледати. Многи и не опажа облаке са сјевера и запада, из којих се може лако развити бура и све нам у кључи сатрти. Германство и њемачки елеманат, који је од Алпа до Висле обухватио Словене — све дубље продире у словенску иначе раздробљену област, све се више осјећа дах аждахе, која је толике словенске жртве прождерала, и која се у Чешкој ухватила у коштац са Словенством. И до нас допире одјек оне борбе што је с том аждахом бију аустријски Словени; а она се већ ради ланске борбе једном кацим и у српско месо уконала. Босна и Херцеговина — то су мјеста на српском тјелу, у која се ноктима уконала, а кљуи на чешко-словенске земље управља, крилима већ сјенку далеко бацила на словенски исток.

Само нас од ове аждахе пангерманске може ослободити Русија. И њој би то било у интересу. Али не би требало сами себо да гонимо у пропаст; док можемо и сами рукама махати и радити, и сами треба свијесно да станемо на браник својих народних и словенских интереса. Треба да се оканемо помисли, како ми можемо водити некаку самосталну спољну политику, ведрити и облачити, оставити дакле то своје старијем — и под његовим окриљем приопнути да спасемо што се још мож сапати. Спасавати и борити се можемо на културном и просвјетном пољу; просвешћивати и подизати — то нам може помоћи, да би из ноката проклете аждахе истргли српске земље.

ДОПИСИ.

Спуж, 15 јануара. — (На благи дан, Савин дан и други родитељски скуп.) — Благи дан — Савин дан, који слави цио српски народ, а особито српска црква и школа, прославио се и овђе, у Спужу, негдашњем граду Немањином, на доста

лијепи и скромни начин, а уз то и други родитељски скуп. На неколика дана позвани су писмено племени главари, т. ј. канетани, да присуствују прослави, који не присуствоваше из оправданих узрока. А ђачки родитељи позвани су преко ученика. Прослава је ишла овим редом: 1) Водосвећење, које је извршио овдашњи свештеник г. Саво Драговић уз помоћ учитеља и ђака. — 2) О Св. Сави и о религиозно-моралном васпитању родитељском, говорио је подужу бесједу учитељ г. поп Р. М. Поповић. — 3) „Ускликимо“, пјевају ученици сва три разреда. — 4) „Молитва Св. Сави“, од П. М. Поповића, декламација Савовић Радуле, уч. III раз. — 5) „На Врачару“, од С. Лазина, декламација Поповић Никола, уч. IV раз. — 6) „Дјетице школе...“, од Змаја Јовановића, дек. Бенић Милош и Радовић Саво, уч. IV раз. — 7) „Ђачка пјесма“, (из чит. II разреда), дек. Мекочев Радован, уч. II разреда. — 8) „Грахов Лаз“, од С. Кабанског, дек. Павићев Филић и Радовић Милутин, уч. IV раз. — 9. „Груда земље“, од Л. Ненадовића, дек. Божовић Бошко, уч. III р. — 10) Из „Горевог Вијенца“, дек. Машовић Павле, Јовановић Јанко, Петровић Петриша, Божовић Ристо, Вујосевић Никола, Радовић Саво и Милутин и Станко, уч. IV раз. и Мекочев Радован, уч. II раз. — 11) „Старац и смрт“, од Л. Ненадовића, дек. Стојановић Богдан, уч. III раз. — 12) „Водно чедо“ (из чит. II раз.), декламација Љубо Покровић, уч. II раз. — 13. „Тета Лија“ (из чит. III раз.), дек. Милутиновић Ђорђевић, уч. III раз. — 14) „Силно туре“, од Јована Илића, дек. Шарановић Петар, уч. III раз. — 15. „Разговор Кадри-паше на оном свијету“, од Ј. Илића, декламација Вукотић Вукота, уч. IV раз. и Шарановић П. уч. III раз. — 16) „Милошево витештво“ (нар. пјесма), дек. Савовић Радуле, уч. III раз. — 17. „Смрт Ника од Ровина“ (из „Срп. Огледала“), дек. Машовић П., уч. IV раз. — 18) „Коњаник“ (из ч. II р.), дек. Мекочев Мато, уч. II раз. — 19) „Ане-паша“, од М. Поповића, декламација Божовић Р., уч. IV раз. — 20) „Убајавој нам Црној Гори...“, пјевају сви ђаци.

За овим читане су биљешке ђачке за прошло полугодиште.

Декламације је испало потпуно одлично и на опште задовољство свијех присутних, а то се виђело из врло честог прекидања и похвале слушаца и по изразу њихова лица. Особито, што је дивно декламовао Шарановић Петар из III раз. „Силно туре“, — то је баш за општу похвалу! При свршетку су сви у опште захвалили како учитељу, тако и ђацима.

P—o—.

Никшић, 15 јануара. — Светосавска свечаност прославлена је ове године најсјајнијим начином у овдашњој осп. школи. Школско здање било је окићено зеленилом са истакнутим барјацима, а на већа врата школе стајала је слика Књаза Николе, испод које је био натпис, тако нацртан, да је милина била читати га и гледати у великом вијенцу од јасовог грања.

На Савин дан рано сви ученици и ученице мушке и женске школе били су на окупу пред школом са својим наставницима и наставницом одакле су парадно пошли у цркву на божанствену литургију. Посље службе божје упути се литија ка школи, прошаваши кроз варош са пјевањем омиљате пјесме „Ускликимо!“ Али је

са звонима дочекају и врло лијепо примају, на водећи их у цркву: служе кратко молебствије за здравље поклоник. Ту поклоници код игумана у протокоду записују живу и умру родбину и прилажу своје добровољне дарове. Затим калуђери раздају народу хлеба, чај и маслине. По том одлазе даље у Витлејем, пјевајући св. црквене пјесме.

Кад већ народ дође близу Витлејема, у својој поклоници души осјећа неку неописану радост, јер види св. крет, који је прикован горе над вертепом, на оном мјесту гдје је звијезда стала и мудрацима показала, да се ту занета Христос родио. О, како је сада потресена поклоници душа и какву радост осјећа када види овај св. крет, то само онај зна казати, који је ово узвизом очима гледао. Звона звоне и поздрављају долазак поклоника а они у души осјећају, као да слушају анђелски глас: „Слава во вишњих Богу, и на земљи мир, в чловјецех благовестила је!“ Крет горе над вертепом народ непрестано гледа и до земље се клања, јер у души осјећа и мисли, да очима својим гледа ону звијезду, која је на том мјесту стојала, када се Христос родио.

На вратима од велике цркве стоје 2—3 калуђера, а народ кроне мирисавом водом, за тим га воде у једну малу, подземну цркву, у вертеп, да се поклони оном мјесту, гдје се родио младенац. Сад настаје најрадоснији тренутак, јер видни овдје неку тајанствену помирину, која потреса душу, јер у вертепу свијетли само једно кандило, што представља ону звијезду, што је на том мјесту стајала и свијетлила, када се родио младенац Исус.

био тако велики број народа да се пружао од нове вароши до школског здања.

Дошавши у школу одмах је одржано водосвећење иза којег је овдашњи госп. учитељ Лазар Јовановић држао говор о значају светковине, који је припраћен од стране слушаца са одушевљењем.

За тим су ученици одијевали „ускликимо“ а посље напустили су декламације; као прва једна ученица декламација је „Молита“, а посље сједовала је пјесма „Онамо, онамо“, иза пјесме биле су декламације из III раз. мушке и женске школе из „Пјесника и Виле“, посље сједовала је химна Насљедникове „Срце бјеже“, — иза пјесми омет декламације из III и IV разреда; а програм довршен је са химном „Убајавој нам.“ — Најпослије је захвалио грађанству управ. уч. г. Перо Костић, на усклику: „живио Књаз Никола и Велики Војвода Захумски Књаз Петар са свим владастичким Домом!“ а цијела публика одговори велегласно: „живјели!“

Какав је сјај ове године школа пока зала, како је школска сала била унутра искрићена са сликама, а на осредину велика слика окићена Св. Саве, није могуће то описати; овако и још боље пратили свечаност свечаност на многа љбта.

Оногосћанин.

Улицњ, 10 јануара. — У округу улцињском — Загољима — наши досељеници, који се сточарством занимају, већином тамо зими станују, пошто је то мјесто за пасиште стоке најудесније у цијелом округу. Диван положај Загољски, ко га једном очима види, навлачи га и други пут; по мјесто ово од 5 ов. мј. дубље ће бити зарезано у памети сваког од нас, који га познајемо.

Тога дана, у свом скромном стану, на једном брежуљку, доста изложеном вје тровима — двије дјевојчице — једна од 2, а друга од 10 година у огњу изгореше. Старија Милица, тек настала бијане, да бар пошто-год усугре родитељима и млађој сестри учини, и баш истог дана долазила је у варош — домаћом потребом.

Весело, једно, здраво и љепотом украшено дијете, кад се је с назара кући вратило, повиче мајку, да изађе и коња прихвати, што га је Милица у назар во дила. Мати на позив своје кћере оде, а малу Анђу остави поред огња. Док се мати бавила радом око коња — Милица, весело скачући, отрчи кући — упренасти се, кад види Анђу, ће у пламену гори. Мала Анђа из пламена викала је: а Милица моја-а-а!! Милица скочи, да јој помогне, те да спасе сестру, обузе и њу пламен. Ни у кућу, ни пред кућу никог не бијаше, да јадној дјеци помогне.

На вриску и јавк дјеце, аотрчи тужна мати, пак у забуну присекаваше у помоћ — тулећи час једну, час другу кћер. Све узалудно бијаше, немилостиви пламен над мгадим дјевојчицама бијаше већ учинио своје, те млађа Анђа одмах премину, а старија Милица послије два дана.

Жалостан овај догађај потресао је сваког, још више оног, које дјецу и прије познавао, чинећи јаки утисак на овамачни народ, што се је најбоље могло виђети при спроводу и сахраи, ће сваки сузе лијане као за својом родном вјцом.

Андрија.

Прићеп ли ближе, видјећем гдје стоји један врло сјед калуђер, престављајући праведнога Јосифа обручника, и дрхтавом руком показује мјесто, јасно говорећи: „овдје се Христос родио!“ Народ кад чује ове ријечи пада на кољена, а из очију види се, како од страха и побожности просипа сузе радоснице. Тога часа занета гледа младенца Исуса Христа, како у повијеним целенама као сироче лежи на крилу своје Богомајке, и поклоници, пуни одушевљења, најрадосније тада запоју: „Тебе клањатијеа солиду правди, и тебе вједјети с висоти востока, Господи слава тебе!“

Док се ова врло радосна пјесма поји, народ долази цијелива ово св. мјесто, у нади и у душевном увијењу, да занета целина и руке младенца Исуса Христа, и прилажу своје скромне поклонице дарове, као оно што су и мудраци прилагали: злато, ливан, и смиру. Одатле калуђери воде народ и у друге пештере да се поклони као: у пештеру, гдје је живио праведни Јосиф и многе друге. За тим их воде у своје простране одаје, дајући им хлеба, маслина и чаја, гдје се народ мало одмори.

Око пет сати у вече народ се креће на једну позану, а то је оно мјесто, гдје су се анђели јавили пастирима, када се Христос родио. На овом мјесту има једна мала православна црква. Народ овдје долази да се поклони, а за тим излази на поље и цијелу ноћ под недрим небом поје: „Рождество твоје“, „Слава во вишњем Богу“ и друге св. пјесме. Књазу запалених свијећа прилепљују на земљу, а свештеници читају каноне и акафист ма-

Књижевност, умјетност и просвјета.

„Б ГОСЛОВИЈА ЦЕТИЊСКА.“

(Отворено писмо г. М. Драговићу, Улицњ.)

Прочитао сам Ваш чланак о горњем наслову и цијененом „Гласу Црногорца“, — прочитао сам га са славом, и једном и другом, и, заиста, су Ваше напомене о том умјесне ... и заиста јест „греота“ што се не спомену што о њеном 26 годишњем постанку и опстанку у Црној Гори. Истина, она да је прекидана за вријеме рата, али, од како се претворила (г. 1888) у „Богословско-Учителску школу“, давала је она двојструко знање — двојструку сигурност и могуће ученицима, које се године сигурно могуће и могу урачунати за накнаду оних пропуштених. — Те греота и јест што о њој не рећи, као о једном личном и похвалном заноду црногорском, који је толико младих црногорских усерио, а на корист и похвалу своје домовине васпитао и образовао. При крају чланка велите, да Вам пошле који јен богословац какву „успомену“ на овај наш лични завод... Ја, као један између тих њених богословаца, сјећам се и сјећаћу се вјечно оних срећних дана мога ђаковања-царовања и одујејем Вам се ово преко „Гласа Црногорца“, јер би заиста нехајно било, кад не би сваки јен богословац по коју „успомену“ послао Вам, а, сигурно да би сваки по нешто имао и знао...

Ево, докле, те моје успоме, (а она се тиче свијех мојих другова, који онда учисмо заједно и уједно:) од год. 1891 кад бијасмо у III раз. „Богословско-Учителске школе“ нас 8-ља (види Просвјету год. 1890 свеска VII и VIII.)

Саданњи управитељ Књ. Цронг. др. пољопривредне школе подгоричке, госп. Ф. Јерговић, буде изаслан у Подгорицу по ишту школу и ми онда остадохмо сло бодни од тога часа, али смо морали долазити на њ и онако бадава сјећети. Да би смо доскочили безпосличесу, а и иружила нам се бјеше и прилика те ми се договори (II и III раз.) да створимо једно књижев-но друштво, (ми нијесмо знали ништа о том „Цр. Борцу“) Најприје рекосмо, да читамо на тај час своје књижевне радове, а послије буде ријешено, да те своје чланке препишемо уједно по на 2 табака артије и то у виду књижевног листа. Одмах се постараме за име тога листа и 24 фебруара исте год. 1891 изашао је први број са овим обликом, насловом и садржајем:

„ЦЕТИЊСКИ БОГОСЛОВАЦ.“

Лист за књижевност

Год. I. Број I. излази нећељно на 2 табака. Властник и уредник ученици II. и III. раз. „Богословско-Учителске школе.“

Цетиње, 24 фебруара 1891 године.

Мото: „Благородством Српство душе...“
Његош.

На челу овог броја стоји ова пјесма:

Поздрав цетињског богословца.

Добро јутро, браћо мила!
— Знате а' ко сам ја?!
Промислите — не знате ли?
Кадаћу нам ја:
Ја сам млад и новајлија,
Тек прогледим сад...
Према да сам сједи старак
Ја бих и сам рад!
Ја сам „Богословац“ —
Млади Црногорац!

тере божје, а умили и радосни народни глас разлијеже се по овој св. пустињи. Арапи и кавази, који овдје народ чувају, пуцају из пушака, на кад се измијаша та цика побожном пјесмом, у повојној типини у души осјетити да пред собом гледаш и слушаш онај анђелски глас, када су јављали пастирима, да се Христос родио, појући ону свету небеску пјесму: „Слава во вишњих Богу“.

Када се већ зора укаже, поклоници пјевајући св. пјесме, одлазе натраг у Витлејем, али ни овдје не дају сна очима својим, већ долазе у велику цркву и слушају св. службу Божију, која се тога дана најсвечаније служи и бива освешћење масала, којима варод помазује ради здравља. По свршетку службе причешћују се поклоници, на онда одлазе у своје одаје, да се мало одморе. Ето, Срби браћо, тако се у Витлејему прославља прва ноћ пред рождество Христово.

Већ по обичају наређује се да 24 децембра, у један сат по подне дође око 40 Арапа коњаника. Сваки је то био врло лијепо обучен, за појасом је сваки имао по један десворвер или пиштољ (кубуру), а у десној руци, по турском обичају, сваки је држао још по једну пушку. За тим се крену у два реда на својим бијесним и врло лијепим арапским коњима, до мавастира св. пророка Илије, с њима је много поклоница пјешке из Витлејема дошло, да и они дочекају и поздраве јерусалимског Патријарха.

Кад се патријарх са „својом синодско-свитој“ већ приближи, игуман мавастира отац Данило, нареди да се звони у сва звона. Арапи коњаници пуцањом из

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА.“

БОЖИЋ У ВИТЛЕЈЕМУ.

Путописна цртица.

(На „Босанске Виле“)

Да би наши српски читаоци могли јешме преставити и у души својој осјетити како се у Витлејему слави рождество Христово, које се сваке године 25. децембра у вертепу најсвечаније прославља, трудићу се, да колико год могу, што вјерније опишем ту ријетку, али божанствену прославу, коју сам као поклониц гроба господњег, имао срећу прошле године гледати својим очима.

Кад се изађе из Јерусалима кроз витлејемску капију, на западној страни стоји град Витлејем. Народ (поклоници), још 23. децембра из Јерусалима и околних мјеста у многобројним групама креће се и долази у Витлејем, да добије раније повољног мјеста, гдје ће провести 2—3 дана.

Прије по што ће народ из Јерусалима поћи, сваки ће купити 5—6 и више свијећа, и друге поклонице дарове, да као хришћанску најмилију жртву, принесе и запали на оном мјесту, гдје се Христос родио. Тако с највећом радом одлазе у Витлејем, пјевајући цијелим путем: Рождество твоје Христоче Боже наш, и друге св. црквене пјесме.

На по пута од Јерусалима, на лијевој страни, стоји манастир св. пророка Илије. Ту се поклоници одмарају. Калуђери их

Ученици, срећно вама
Предуство дјело!...
Напред, напред, корачајте
Одлучно и смирено!
Та куда ће лепше доба,
Моји голубици?!
— Пронимом, као пчеле
Млађани српцини!
Српска миса' нек' се вије
На далеке стране!
Нек напредак опази се
И у наше дане!...
Унуци ће записати:
Јесте л' за чим били?!
На радите! — то је сједок,
Да б' их увјерили!
Не тражијте нам много чета:
Сахат само рада.
И туна је — мислим — доста
За једног комада!
Ко ће к мени — рједо примам
И смијерно се клањам!
А нећедем излази! Њу,
Свечано њим јављам!

Р. П.

Даље долазе ови чланци: „Ријеч чи-
таоцима“ од П. Б. уч. П. р. — „Опис Бје-
лоп. нахије“ од Ј. П. уч. П. р. — „Тем-
пога mutantur et pos mutantur“ од И. Ј. уч. П. р. — „Почео је народ хигијенски
живјети“ од А. Ј. уч. П. р. — „Приче као
але последице“ од Ј. П. уч. П. р. — „О
феријама“ од Ј. В. уч. П. р. — „Путопис
од Црмнице до Цетиња“ од М. и Ј. В. уч. П. и П. р. — „Међе“ од П. М. уч. П. р. — „Вевојка као пређа“ од Р. П. уч. П. р.

А као и остали књ. листови, што
имају „Одговоре уредништва“ тако и овај
имао је ту рубрику под именом: „пошта
цетињског Богословца.“ Ми најприје рекосмо
да редом пренисејемо овај лист, али у
томе приспеје г. Ф. Јерговић и на томе
прекидосмо.

Истина, ово није Бог зна какав за-
машни рад, који би нашу књижевност обо-
гатио, али се види по томе, да смо имали
особиту вољу и прегнуће за тај посао.
Сигурно ова пјесмица (и ако је зелена)
није тек тако излегла из хладнијех груди,
него из загрљаних и одушевљених у том
послу. А што је и каква корист нама од
тога била? — Да Бог ме да јест! Многи
смо на основу тога почели јавно писати
по нашим листовима; а неки су исте ове
чланке последије штампавали прерађене, као
„Приче као але последице“ од Ј. П. што
је штампао у календару „Грлице“ (које
год. не знам!).

Ето, дакле, моје усмене, па ако
што виша — уотријебите, а ако не на
здравље другој!

Сп у ж, 15 јануара 1896 год.

Поп Ристо М. Поповић.

† В. С. Сумароков. У посљедњем
броју донијели смо тужну вијест о смрти
брата г. пуковника Сумарокова, наставника
Његове Свјетлости Књажевића Мирка;
а данас доносимо по петроградском „Н.
времену“ ко је био покојник: В. С. Сума-
роков родио се г. 1850. свршивши науку,
као инжењир жељезница ступио је у службу
г. 1885, и већ г. 1892 постао је у министар-
ству директором департамента жељезница.
Пронзлог љета за вријеме дугог одсуства
из Петрограда министра комуникација, по
највишем налогу, он је управљао пословима
министарства, и у новембру био је постав-
љен за начелника управе жељезница, оста-
јући исто директором истог департамента.
Смрт га је постигла сасвијем изненада. У
вечер је био са свијем здрав, и био се
договорио с једним другом да у јутро
отпутују на два дана одмора на Иматру.

пушака поздрављају патријархов долазак;
а народ радошно кличаје: „Зито!“ „Зито!“
и „живио!“ — и овдје се мало
одморе. За тим коњаници напријед, а за
њима и народ креће у два реда у Витле-
јем, појући св. пјесме. Патријарх је на
својим каруцама са свим остраг и креће
врло лагано, окружен народом и коњани-
цима.

Прије но што ће патријарх стићи у
Витлејем, наређено је да се обуку шездесет
и два свештеника и четрнајест ђакана,
и сваки је у руци држао запаљену свијећу,
крст, еванђеље или икону. За тим се обу-
коне ђаци да носе барјаке, цираке, крст
и рипиде. За ђацима у два реда ишли су
богослови, а за њима обучени свештеници,
и ђакони, и тако у сврхате патријарху
изишли су на десетак свирача испред велике
цркве. Овдје је просврт један врло лијеп
ћилим, на ком је стајао сребрни чирак са
запаљеном свијећом, и крст. Турски војници
у два реда у наоколо држаху ред међу
народом, јер је у густим групама доле по
улицама, и горе по кућама врло много
народа било, тако, да се није знало ко је
Грк или Рус, ко ли Србин или Бугарин,
ко ли Арапин или Турчин: све је то у
густим групама стајало, и жељно очеки-
вало када ће стићи из Јерусалима Патри-
јарх са својом одабраном синодском свитом.

Тачно у три сата, један турски вој-
ник трумбетом даде знак, да Патријарх
стиже, и сад настаје врло радостан тре-
нутак: звона звоне, Арапи коњаници и
војници из пушака пуцају, а народ врло
одушевљено кличе, „Зито! Зито! и живио!“
поздрављајући патријархов дола-
зак. Патријарх кад стигне, два ђакана му

Али у јутро освануо је мртав. Усиљени,
у истини неумјерени труд прекинуо је ње-
гове силе... У особи В. С. Сумарокова
исчезао је са попршта човека високога
значаја. Он је био дубоког и јаког ума,
широког обрадовања; он је био кавалерско-
племенитог карактера, изванредно симпа-
тичног. Треба ли рећи, да је то био човек
високог поштења?! У њему је било не
само то поштење, које је искључавало
могућност каква неваљала поступка: то је
био човек племенити! Он је не само испу-
њавао своју дужност, него је и сам по-
стављао захтјеве својему дјеловању, које
није знао мјерити; он је мислио о свачему
и о свакоме, само не о себи. Њему је
предстојала сјајна административна кари-
јера. Али је трудно себи представити, како
се мало он интересовао својим прошлијем
и будућњим успјесима; личног интереса у
служби за њега није било; он је мислио
само о раду. И људи, који су изблике
познавали његов рад, признају да је он
учинио доста добра. За карактеристику
покојника доста је рећи, да је он, не обзи-
рујући се на личне сврхе и интересе, жртво-
вао свом послу све своје силе и у пуном
смыслу ријечи и сам живот. — Пред тек
отворенијем гробом почившег трудбеника,
нећемо постављати питање, ко ће га зами-
јенити као администратора. Али ће он
остати за вазда незапамћеним у намети
и у срцу људи, који су га познавали, гдје
би било мјеста за много, не гдје се сахра-
њује мало њих с таквијем правом, као В.
С. Сумароков. Без сумње, сваки ко га је
познавао, до посљедњег свог дана свето
ће сачувати о њему успомену, као о
једном од најбољих људи, што се могу
наћи.

(За споменик Љубу П. Ненадо-
вићу): Из Ваљева примили смо овај
извјештај

Одбору за споменик Љуб. П. Ненадо-
вићу и обор кнезовима Илији Бирчанину и
Алекси Ненадовићу, послане из Америке
ова браћа Срби прилоге:

1) Г. Никола М. Вујовић из Шапте
2 долара

2) Г. Шпиро Радловић пресједник
српске читаонице у Сан Франциску у Кали-
форнији, скупио је и одбору послао при-
логе ове господе и то:

Из Сан-Франциска: г. г. Јеро-
монах Севастајан Дабовић 3 долара, Лазар
Јововић 2.50 дол., Лазар Ђурић 2 долара,
Шпиро Радловић 2.50 дол., Ђоко Кова-
чевић 1 дол., Шпиро Срзентић 1 долар,
Мићо Валић 2.50 дол., Никола Обрадовић
2 дол., Драго Абрамовић 2 дол., Иво Ра-
ђеновић 2 долара, Мило Срзентић 1 долар,
Јован Ј. Абрамовић 2.50 долара, Андрија
Абрамовић 2.50 долара.

Из Шапте: г. г. Марко Радловић
2 дол., Јосиф Лазаревић 2 дол., Пеко Лаза-
ревић 2 дол., Сава Вујовић 2 дол., Косто
Котлаш 1 долар, Петар Ђабовић 1 долар.

Из Мариноса: г. г. Крето Рад-
ловић 2.50 дол., Шпиро Краљевић 2 дол.,
Лазар Бијелић 2 дол., Јован Бијелић 1 дол.,
Ђим Поробић 1 дол., Ристо Бијелић 1 дол.

Из Троепиноса: г. г. Ђуро Чи-
ковић 1 дол., Крето Косић 1 долар.

Из Фресна: г. г. Стево Митровић
2.50 дол., Илија Р. Јовановић 2.50 долара.

Из Доласа (Тексас): г. г. Саве
Дучића 1.50 дол., Димитрија Димитрије-
вића 1.50 долар.

обуку патријаршеску мантију, и даду му
штаку (жезао): за тим витељемени владика
(Дамјан), поздравља патријарха оним поздра-
вом, којим су се поздрављали мудраци, када
су дошли да се поклоне новорођеном мла-
денцу. Послије тога свештеници и бого-
слови запојаше тон деспотин, а Патријарх
с крстом у руци благосиљање народ на
све четири стране, који му сада још радо-
сније кличаје „живио! живио!“ — а озго
с кућа бацају најљепше мирисаво цвијеће
и поспане пут, куда ће патријарх проћи.
У том свештеници и богослови запојаше:
„Рождество твоје Христe Боже наш.“

Ко је гледао овај величанствени при-
зор, није се могао уздржати, да не заплаче
од радости, особито кад види како и самом
патријарху радосна овака клица и крст
му крст на прима. Овако пјевајући крећу
обучени свештеници с Патријархом право
у вертеп, а по том у велику цркву. Ту се
чита десети час, па велико вечерње, на
коме је сам патријарх читао „Благослови
душе.“ На входу и на благосиљању хље-
бова патријарха све 62 свештеника и 14
ђкона, то је врло величанствен приказ.
Вечерње је трајало до 6 сати у вече. За
тим је био кратак одмор.

Равно у 9 сати звона зазвониле, и
поздравиле радосни празник Рождества
Христовог. Патријарх долази одмах у цркву,
те се чита полуношница, а за тим и јутре-
ње. Кад се већ почело појати „Бог Господ
и јави се нам“, онда се објасне опет 62
свештеника, 14 ђакана, 4 епископа и сам
патријарх. Цјело свештенство држи у
руци запаљене свијеће, крст, еванђеље,
или икону. Кад се отпоји „хвалите имја
Господње“, сви свештеници и ђакони одла-

Из Ангелс Кам.: (Скупно г. Јово
Бронзић 2 дол., Лазар Тунџић 2 дол., Мићо
Кривоканић 2 дол., Томо Одаловић 2 дол.,
Јово Павлић 1 дол., Новак Томашевић
1.50 дол., Тодор Косић 1 долар.

Свега долара 71.50 примила је бла-
гајна прилога из Америке.

Штампачући овај извјештај, одбору
је мило, што овом приликом може поме-
нутим дародавцима Србима из Америке
исказати своју највећу захвалност. Живили.

У Ваљеву, 12 јануара 1896.

Предсједник Одбора

Петар Ј. Живковић

Директор ваљевске гимназије,
Дописни члан српске краљевске
академије.

Благајник

Милоје Ж. Тадић

трговац.

(Двајестпетогодишњица учит. школе
у Биограду.) О Савину дивни навршило се
25 година, како је у Србији отворена прва
учитељска школа. Овај значајан дан пре-
славила је Учитељска Школа у Биограду
на свечан начин. На прославу смо и ми
били позвани, али нам је позив касно
стигао, тако нијесмо могли ни телеграфом
учествовати, зато наикнадно честитамо тако
угледном просвјетном заводу, који је васпи-
тао и припремио тако ваљане учитеље,
да су основну школу у братајој нам Србији
подигли на висину савременог напретка, и
у ком су се васпитавали и више младих
Црногораца, који сада са успјехом брже у
Црној Гори; жељећи да тај заход настави
и даље то своје благотворно дјеловање на
корист цјелокупног Српства!

(О животу и раду Милетићеву.) Миле-
тићево „Братство“ у Новом Саду зготовило
је на многобројно захтјевање књижицу о
животу и раду Светозара Милетића под
насловом: „Милетић, народни му-
ченик“, у којој су најважнији подаци о
нашем српском диву Милетићу. Књижица
се може добити код „Братства“ у Новом
Саду и стаје 20 новчића, с поштарином
5 новчића више. Чист приход намијењен
је Милетићеву „Братству“.

(Нова Милетићева пјесма.) Познати
композитор српских пјесамца Хуго Дубек
удесно је у четири мушка гласа пјесму:
„Милетићу“, коју је у славу седамде-
сетогодишњице Др. Светозара Милетића
написао врла Српкињац Зорка Ст. Ми-
летића. Пјесма је литографисана и стаје
1 круна, са поштарином 5 новч. више.
Може се добити код „Братства“ у Н. Саду.
Чист приход намијењен је Милетићеву
„Братству“. Препоручујемо ову пјесму
свима српским пјевачким друштвима.

(Нова композиција.) Примили смо из
Загребца нову композицију: Светозару Ми-
летићу за гласовир написао др Јован Пачу,
тисак и наклада Матићеве литографије у
Загребу, цијена 1. флорин. Име дра Пачуа
познато је у српској музици, а литографска
израда баш служи на част Матићевој лито-
графији. Др Пачу компоновао је пјесму
пок. Мите Пачовића „Светозару Милетићу
кад је пуштен на слободу.“ Ко жели на-
бавити ову композицију нека пошље Мати-
ћевој литографији у Загреб 1. флор. и
15 новчића. за поштарину; а требало би

зе у вертеп, а Патријарх са владицима
стаде код самога вертепа, појући „велича-
није.“ Иза тога читано је св. еванђеље,
прво грчки, па словенски и најпошље арап-
ски. По сада у вертепу није била она
тајанствена поштина, већ од свих запа-
љених кандила и свијећа, изгледао је као
оно небо, када је највијетлије и звјездама
најпунје. Ова божанствена свјетлост про-
стријелила би ерце и највећег грјешника.
Запета браћо, овога минута поклоникова
душа осјећа неку божанствену, неонисану
радост, која му потреса и душу и ерце.
Послије овог свршеног св. чина био
је крени вход кроз цијелу цркву. Патри-
јарх је с крстом у руци благосиљао народ
на све четири стране. Свештеници и бого-
слови појали су канон призива, а народ
је најрадосније појао: „Рождество твоје
Христe Боже наш!“ Јутрење је трајало
до 12 сати поћу.

Без икаквог растојања и одмора,
тачно је у 12 сати поћу почела св. служба
Божја, и сва 62 свештеника, 14 ђакана 4
епископа и Патријарх служили су св. служ-
бу Божју. Апостол и св. еванђеље читано
је на три мјеста: прво грчки, па словен-
ски, а најпослије арапски. На великом
входу (када се св. тајна износи) сваки
је свештеник држао у руци запаљену сви-
јећу, крст или једну св. икону, и сваки је
са страхом и трепетом тихо и мирно ша-
путао своју искрену молитву. Патријарх
је у овај мах, прво над дијеском очитао
прописану молитву, за здравље оних покло-
ника, који су се записали и њина имена
јасно је прочитао. За тим је над св. пути-
ром исто тако очитао прописану молитву
за упокој душе умрлих, и њихова је имена

да је пабави свака српска кућа, у којој
има пијанофорте.

— Даље смо примили такођер из За-
гребца следеће композиције: Jeekici Ma-
zurka glazbotvorio Fran Matić, cijena 50
novč.; Milin Valeer za glasovir glazbotvorio
A. Zuna, cijena 80 novč.; u Korčeniču za
glasovir, glazbotvorio Fran Matić, cijena 40
novč. — nakladom kr. sveuč. knjižare Fr.
Suppana Rob. Ferić. Ančera n Zagrebu.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

Цетиње, 19 јануара.

(Здравље Његовог Височанства.)

Његово Височанство Господар од Бо-
гојављења, када је присуствовао подо-
освећењу по јакм сјенеру и великој
студени, не излази из своје собе по
савјету лекарском, али Његово Висо-
чанство осјећа се добро и све на боље
иде Његово здравље. Његово Вели-
чанство Султан Абдул Хамид наредио
је своме посланику г. пуковнику Фев-
зи-бегу, да се сваки дан лично изви-
сти о здрављу Његовог Височанства,
па да га сваки дан извјештаје, што
г. пук. Февзи бег и чини. И г. Кућни-
ски, аустро-угарски министар-резидент
на Цетињу, по налогу Његовог Вели-
чанства Цара Франца Јосифа јучер је
одио и Свјетлиј Двор да се извјести
о здрављу Његовог Височанства.

(Свечана аудијенција.) На Савин
дан, пошто Његово Височанство Госпо-
дар од Богојављења не излази из сво-
је собе, Његово Височанство Престо-
лонаследник Књаз Данило примио је
у свечаној аудијенцији г. генерала Ми-
лована Павловића, посланика Његовог
Височанства Краља Србије Александра
I-га. Послије св. литургије пошвао је
г. Славо Ђурковић, адјутант Његовог
Височанства Господара у дворекијем
којима по г. генерала Павловића. Пред
Свјетлијем Двором била је упарађена
чета цетињска, која је почаст одавала,
а војена музика свирала је народну
химну Србије. Њ. В. Престолнаслед-
ник окружен са свијема великодостојни-
цима, примио је г. генерала Павловића
у великом салону, одакле га је повео у
собу Његовог Височанства Господара.
Г. генерал Павловић ту је са сходном
бесједом предао Његовом Височанству
Господару у руке орден Св. Саве,
који је Његово Величанство Краљ
Србије Александар I. послао Његовом
Височанству. Његово Височанство отво-
ривши кутију, изговорио је ове рије-
чи: *Светитељу Сава, који си измирио
завађену браћу, одакле је потекли сва
српска и одакле величина српскога
народа, ти види и над сегом између
мене и Мога брата Краља Александра.*
Иза тога је г. генерал Павловић био
испраћен истијем почастима. — У
вечер је био велики објед у част г.

јасно прочитао. Кад се и овај чин сврши,
свршава се већ и прописана служба Божја.

У вријеме причаена један јеромонах
(Јоаким) говорио је слово на арапском
језику, а за тим други, (Герасим) говорио
је на руском језику. Послије проповиједи
на четири мјеста, владике раздавају наро-
ду нафору! Кад је већ св. служба свршена,
Патријарх и епископи и сви саужанци
свештеници одлазе у спреману врло лије-
пу салу на ручак и кафу. Ручак је врло
кратак и скроман. Послије ручка Патри-
јарх је са цијелом синодском свитом нај-
искреније испраћен био, гдје га је народ
и овог пута одушевљено поздрављив са
ријечима „Зито! живио! на многа лета.“

Ето Срби браћо, чули сте како овдје
у Витлејему народ дочекује, поздравља, и
љуби свога Патријарха, па и ви би најере-
ђији били да поћете тим, сваке хвало
достојним путем, па да и ви љубите овако
вапу св. цркву и вјеру православну, и
вашег архјереја поштујете, браните, и
љубите. Ето Срби браћо, овако се на том
светом мјесту прославља она поћ и дан,
када се Христос Спаситељ родио. Благо
оном народу који тамо у Витлејему живи,
те може сваке године ту величанствену
прославу видјети! Благо њему, кад може
да се до миле воље наукави, и наследи
оном светом сластошћу, коју осјећа тога
дана само поклоникова хришћанска душа.

Хаџи Арсеније Јеремић.

генерала Павловића. На објед су били позвани Његово Високопреосвештенство г. Митрополит Митрофан, царско-руски министар резидент г. Аргиропуло, наши министри са госпођама и остали великодостојници. За трпезом сјеђали су: Њезино Височанство Књагиња Милена са десне стране је имала г. генерала Павловића, Њезину Свјетлост Књагињу Јелену, г. пуковника Сумарокова и т. д. с лијеве стране г. министра Аргиропула, Њезину Свјетлост Књагињу Ану, г. вој. Гавра Вуковића и т. д. Визави Њезином Височанству сједно је Његово Височанство Престолонаследник; с десне стране Његово Високопреосвештенство г. Митрополит Митрофан, гђа Сумарокова, Његова Свјетлост Књажевић Мирко и т. д. с лијеве стране гђа Ђуше Петровића, г. војвода Петар Вукотић, гђа Ике Петровића и т. д. Прву чашу је подигао Његово Височанство Престолонаследник у име Његовог Височанства Господара Његовом Величанству Краљу Александру I, на коју здравницу одавало се бурно клицање „живио!“ а војена музика свирањем народне химне Србије; тек је музика престала г. генерал Павловић подигао је чашу у здравље Његовог Височанства Господара Црне Горе и цијеле Височанствене Породице, ком се одазва опет бурно клицање „живио!“ и музика свирањем народне химне црногорске. Трећу је чашу напио Њ. В. Престолонаследник овиме ријечима: „Мало прије ја поздравих у име мога Оца и Господара Њ. В. Краљу од Србије. Господо, мени се чини, да је право, да се ни под којим кровом српскога дома не заборави ни у обичајним приликама а камоли при свечаностима подићи чашу највећем српском Добротвору и Покровитељу Великом Руском Цару и у то име кличем: да живи Цар Никола II!“ Овој се здравници одавало најодушевљеније клицање „Живио!“ и „ура!“ и свирање музике руске народне химне. При Височанственој трпези владало је највеће свечано расположење, а музика је увеселавала биранијем комадица, понајвише српскијем. Послеје обједна слиједило је разговор у великом салону и побочнијем малијем салонима. Његово Височанство Престолонаследник разговарао се са г. генералом Павловићем све док је Његово Височанство Господар позвао г. генерала у своју собу, гдје је дуго остао. При расанку г. генерала Павловића испратили су Његово Височанство Престолонаследник Књаз Данило и Његова Свјетлост Књажевић Мирко на доњи спрат до врата дворскијех.

(Г. генерал Павловић у Подгорици.) У истак је, као што смо јавили у прошлом броју, г. генерал Павловић пошао је у Подгорицу, да прегледа нову подофицирску школу. На путу је сврхао на Крушевац на па Дукљу, да прегледа искониче. Том приликом показана су му мјеста гдје су се биеви били око Подгорице, што је јако занимало г. генерала. У Подгорици је г. генерал одио у хотелу Царевина, гдје му је био аташиран г. поручник Милачић. Г. генерал одма је учинио посјете мјесним властима и царско отоманском консулу, који су му одма одвртели посјету у хотелу. Ту га је дошао поздравити и заповједник подофицирске школе г. Јанко Вукотић, с којим је пошао да прегледа нову школу, гдје је био дочекал са војничким почастима. Пошто је прегледао унутрашње уређење, млади војници су дефилирали испред г. генерала. У вечер је био објед у војничком стану у част високог госта. Прву здравницу је подигао г. заповједник Јанко Вукотић у здравље Њег. Величанства Краља Александра, а другу г. генерал Павловић у здравље Његовог Височанства Господара, које су здравнице изазвале бурно клицање „живио!“ Дале се поздрављало војсци Србије и Црне Горе. Сјутри да г. генерал Павловић био је испратан из Подгорице својим војнички-

јем властима и многобројнијем грађанством, па је на Ријеку обједовао, гдје су га дошла поздравити два стара ријечка јунака сердар Саво Јовићевић и сердар Шкрљо, с којим се дуго разговарао. Како је био тај дан пазар на Ријеку, тако је г. генерал имао прилике да види наш народ и у унутрашњости, и да народ види високог госта из Србије. У вечер, кад се вратио на Цетиње, г. генерал је био позван на породични објед у Свјетли Двор, гдје се није могао нахвалити утисцима са овога пута по унутрашњости. Његово Височанство Господар одликовао је тај дан г. генерала Павловића првијем степенем Данилова реда.

(Одлазак генерала Павловића.) Г. генерал Павловић отпутовао је у понедељник пут Биограда. Прије поласка Његово Височанство Господар примио је г. генерала у општајној аудијенцији и предао му је ручно писмо за Његово Величанство Краља Александра. Г. генерала испратили су до Котора г. Славо Ђурковић алјутант Његовог Височанства и г. Марко Газивода гјелохранитељ. Њезином Височанству Књагиње Милена, а до границе у дворскијем колима г. капетан Машан Божовић и два гардијста на коњима. Као што смо већ јавили г. ген. Павловић учинио је најбољи утисак како у највишим круговима, тако и код свакога, који је имао срећу да се с њим упозна.

(На Савин дан.) Вила је свечана архијерејска служба; а послје службе кренула је из манастира летија у мјесту основну школу, гдје се свечано обавила по програму, што на друго мјесто доносимо. Његово Високопреосвештенство г. Митрополит Митрофан извршио је обред водоосвећења у присуству Његовог Височанства Престолонаследника Књаза Данила и Његове Свјетлости Књажевића Мирка. Ученици и ученице извршили су програм на начин, који чини част учитељском особљу.

(30-годишњица прве војене радионице) у Црној Гори јучер је прослављена на Ободу, куда је пошао г. војвода Пламенац наш министар ратни са цијелијем особљем ратног министарства и са више позванијех гости из престонице. Метци из тонова дали су знак да свечано попоче. На је одма слиједило водоосвећење у војеној радионици. По водоосвећењу слиједило је преглед разних рукотворина радника ове радионице, којима су се дивили позвани гости. У вече била је вечера у просторијама радионице за позване госте са Цетиња и одабраније главаре ријечке нахије. Уз вечеру било је много лијепих здравница Њиховим Височанствима и владајућем Дому Петровића, које су редовно топовским метцима поздрављале; осим ових подизато је много здравница, радионици и њеним вриједним радницима. Гости потпуно задовољни сјајним дочеком провелише ово славе до после поноћи са пјевањем и играњем. Гости из радионице испратени пуцањем и ватрометима. Радионица је била искривена и освјетљена, као и околини врхови; на уласку подигнута триумфална врата на која су била слика Њ. В. Господара и држ. грб. Г. Министру чињене су овације, који је примио многобројне телеграфске честитке.

(Из Биограда) смо примили опоматне следећи телеграм: „Српске Новине обнародовале су санкционисан трговачки уговор. Вијести о ердачком и одличном примачу и одликовању генерала Павловића учиниле су у свијем круговима најповољнији утисак.“

(Личне вијести.) Г. ген. Кућински аустро-угарски министар резидент пришао је из Беча са својом госпођом. — Г. Владимир Будисављевић — Приједорски, досадашњи секретар аустро-угарске легације, останио је Цетиње и највише у спомену у свијем круговима престоницијем.

(Одликовања.) Његово Височанство Господар изволио је одликова-

г. Еурика Колонбаија Љ. кр. државног одјетника у Котору, г. Леополда Адамена редовног професора на универзитету у Кракови, г. Спрингера Љ. кр. подпуковника код пјешачке пуковније број 52 — III степенем Данилова реда; г. Јави Калбермотена у Бадену код Беча, г. Вилхелма Кесница Љ. кр. поручника ратног редовног брода, г. Јеремију С. Поповића драгомана руског вице-консула у Скадру и ком. Симона Иванова Вукчевића IV-ијем степенем; г. Теодора Теодоровића писара капетаније доњо-зетске г. официра г. Стана Зељова Тетковића, г. официра Луку Попова Вукчевића, г. официра Ђуришу Радојева Вукчевића, официра Риста Иванова Ђурковића, официра Пера Радојева Радуновића, официра Гаврила Бајова Петровића и учитеља Ђура Шпадијера V-ијем степенем истог реда.

(Из Митрополије.) Дана 15 тек. у митрополијској цркви била је заупокојна архијерејска служба с парастосом, као годишњи помен блаженопокојноме Митрополиту Илариону.

(Парастос.) У уторник био је у манастирској цркви годишњи парастос пог. војводи Новици Церовићу, који је одслужено Високопреосвештени Митрополит г. Митрофан.

(За споменик Љуба Ненадовића.) Одбор за споменик Љуба Ненадовића из Вазева послао нам је да обједоначимо списак прилога од Срба из Америке, који на друго мјесто доносимо. У исто вријеме јавља нам, да ће брзо издати извјештај о скупиштини приложима у Србији, што до сада није учињено, јер су се чекали извјештаји из неких мјеста из Србије. Уопште одзив је до сада из Србије и Црне Горе повољан, али је врло слаб из српских крајева под Аустро-угарском.

(Божјићни дар.) Гђица Меланија Каханскова, ћерка pjesника „Граховлаза“, послала је вујенијех чарана, што је сама опела, да се раздијеле са једном књижном добријем ђацима овдјешње гимназије као божјићни дар а спомен њеног оца, а као видљиви знак благодарности за повчану помоћ, што је Његово Височанство Господар прошле године послао, да се Каханскова кућа сасвијем не разруши.

(Исправка.) У мјесто што је речено у прошлом броју, да је на захтјев босанске владе отворена граница између Црне Горе и окупирани провинција, треба рећи да је отварање граница најприје босанска влада учинила, па је доцније и црногорска влада објавила да је и с наше стране отворена и то искључиво, као што је и пријед било, на следећим мјестима: Аранђелова црква, Боботово Гробље, Хум и Делеуше.

(Светосавска прослава) у Цетињској мушкој и женској основној школи. Програм: 1) Водоосвећење. — 2) „О Св. Сави“... говори Радоје Поповић, учитељ. — 3) „Химна народна“... пјевају ученици—це. — 4) „Слици Св. Саве“... (пјесма А. В. Поповића) декламује Алекса Матановић. — 5) „Немањићу Св. Сави“... (пјесма пона Луке Поповића) декламује Јовио Мартиновић. — 6) „Ускликимо“... пјевају ученици—це. — 7) „Бак и Школа“... (пјесма Мила Јововића) дек. Владимир Ђенава. — 8) „Джигите школе“... (пјесма З. Ј. Ј.) дек. Марија Пајевић. — 9) „Сваки од нас све знаде“... (пјесма Д. Сперњака) пјевају ученици—це. — 10) „Путник“... (пјесма Петра Прерадовића) говоре: Алекса Космајак, Ристо Балтић и Јованка Милић. — 11) „Гдје пчице“... (пјесма Б. Радичевића) пјевају ученици—це. — 12) Први одломак из „Пјесник и Вила“ од Николе I, декламују: Иво Радовић и Јовио Шпалец. — 13) „Устај, устај, Србице!“... пјевају ученици—це. — 14) Други одломак из „Пјесник и Вила“ од Николе I, декламују: Марко Милошевић и Павли Јауковић. — „Срце бије“... (пјесма Ф. Ковачевића) пјевају ученици—це. — 15) „Српски сах“... (пјесма Милована) дек. Даница Тамичић. — 12) „Ја сам Србин“... (пјесма Милована) дек. Александар Рајван. — 18) „Сабла моја димшићно“... пјевају ученици—це. — 19) „Крет“... (пјесма З. Ј. Ј.) дек. Милица Петричевић. — 20) „Првој Гори“... (пјесма М. Поповића) дек. Павле Поповић. — 21) „Домовина“... (композиција Тодигера) пјевају ученици—це. — 22) „Бачка пјесма“... (од С. Чутурица)

декламају: Видосава Поповић и Милош Ковачевић. — 23) „Ој Србине“... (одломак пјесме Ј. Драгашевића) дек. Драго Иванчић. — 24) „Слобода“... (одломак пјесме Ј. Драгашевића) дек. Марко Бан. — 25) „Српско коло“... (пјесма Б. Радичевића) пјевају ученици—це. — 26) „Молитва“... (пјесма Радоја Црногорца) говори Јевра Балтић.

ТЕЛЕГРАМИ „БЕЧКОГ КОР. БИРА.“

ПРИЗ, 13 јануара. — Вијест из енглескијех извора о савезу руско-турском не сматра се озбиљном.

ЛОНДОН, 14 јануара. — Посланство турско изјављује, да вијест о савезу руско-турском на основу уговора Унгијарскелског са свијем неоснована.

РИМ, 14 јануара. — Менелик је допустио Галијану да изађе из Макале с војском и с ратнијем прибором. Ослобођење Макале посаде изазивље одушевљење у свој Италији.

ЦАРИГРАД, 15 јануара. — Галибег је именован за посланика у Берлин. Консули што су изаслани да преговарају са устанима у Цејуну, присијели су у Миран.

СОФИЈА, 15 јануара. — Стојков је изјавио поуздано да ће принц Борис прећи у православље док још траје ово засједање сабрања.

РИМ, 16 јануара. — Књаз бугарски Фердинанд присио је и биће примљен у Ватикан.

РИМ, 17 јануара. — Папа је примио пјетко Књаза Фердинанда и дао му знати да није допуштен прелазак у православље. Књаз је отпутовао у Беч.

ПРИЗ, 17 јануара. — Владе ће тражити кредит од 95,000 за преставништво на крунисање Царево у Москви.

ЦАРИГРАД, 18 јануара. — Ухваћено је 25 Јермена, што су носили писма пријетеља јерменскијем погубителствима.

СОФИЈА, 18 јануара. — Очекује се с нестрпљењем повратак дворског маршала, који је из Приза поио у Петроград Цару позив, да кумује Принцу Борнеу.

ПЕТРОГРАД, 18 јануара. — „Агенција руска“ ујерава, да вијести иностранијех листова о савезу руско-турском немају основа.

ЦАРИГРАД, 19 јан. — Делазе вијести о новијем ненарима у Анатолији.

ПЕТРОГРАД, 20 јануара. — „Свијет“ јавља да је прелазак принца Бориса у православље ријешена ствар.

ЦАРИГРАД, 20 јануара. — Консули су стигли у Цајгуп и нашли положај озбиљан. Од тифуса велики помор. Консули су започели преговоре.

Јављамо својти, пријатељима и знацима, да је наш никад незаборављени отац, односно брат, свекар, стриц, таст, ујак и бјед

СТИЈЕНО САВОВ ГРЕГОВИЋ

комендатор књаж. црногор. реда Данила I-ог (III-ег степена, у осамдесет другој години свога живота преселио се у вјечност; његови смртни остаци уз случајне многобројног народа лицем на Рубин дан били су сахрањени у манастиру Градишту.

Овом тужном приликом најердачније благодаримо свакоме без разлике за лична, брзојавна и писмена саучешћа у нашој голомој жалости.

К а с т и о, 30 децембра 1895.

О ж а л о ш њ е н и:

Синови: Томо, Петар и Матија; кћери: Стане, Кате, Иваница, Андријана, Ева, Љубица и Драге; сестра: Јела; невеста: Марија; зетови: Александар Медин, Илија Перазић, Васо М. Медин, Јосиф Перазић, Нико Замбелит, Тони Медин и остала родбина.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Господин генерал Милован Павловић, посланик Њ. В. Краља Александра, приликом свога бављења на Цетињу изволио је дати Општинској Управи пет наполеона у злату, да се раздијеле мјестној сиротињи, на чему му потписата Управа најтоплије благодари.

Ц е т и њ е, 17 јануара 1896.

Број 36.

Управа Општине Цетињско.